

EUROPESE TOEZICHTHOUDER VOOR GEGEVENSBECHERMING

JAARVERSLAG | 2016
Samenvatting

Meer informatie over de EDPS vindt u op onze website: <http://www.edps.europa.eu>

Op de website kunt u zich ook [aanmelden](#) voor onze nieuwsbrief.

**Europe Direct helpt u antwoord te vinden op uw vragen
over de Europese Unie.**

**Gratis nummer (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) De informatie wordt gratis verstrekt en bellen is doorgaans gratis, maar sommige operatoren, telefooncellen of hotels kunnen kosten aanrekenen.

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2017

Print	ISBN 978-92-9242-212-7	ISSN	doi:10.2804/41043	QT-AB-17-001-NL-C
PDF	ISBN 978-92-9242-217-2	ISSN 1831-0575	doi:10.2804/18517	QT-AB-17-001-NL-N

© Europese Unie, 2017

© Foto's: iStockphoto/EDPS & Europese Unie

Overneming met bronvermelding toegestaan.

JAARVERSLAG | 2016

Samenvatting

EUROPESE TOEZICHTHOUDER VOOR GEGEVENSBECHERMING

| Inleiding

In 2016 hebben er veel belangrijke gebeurtenissen plaatsgevonden waarvan de langetermijneffecten zich nog niet laten voorspellen. Wel kan nu al worden gezegd dat de Europese gegevensbeschermingswetgeving na de hervorming bijna zeker weer een generatie lang kan meegaan. Waarschijnlijk zal blijken dat vorig jaar, met de invoering van de algemene verordening gegevensbescherming en de richtlijn gegevensbescherming voor de sectoren politie en justitie, een belangrijke stap vooruit is gezet, niet alleen voor de grondrechten in het digitale tijdperk, maar ook voor de Europese democratie, als het positieve resultaat van jaren van zware onderhandelingen.

De algemene verordening gegevensbescherming is het referentiepunt voor ons werk geweest, en zal dat ook blijven. Zoals uiteengezet in de strategie voor ons mandaat, streven we ernaar om gegevensbescherming voor alle betrokkenen zo eenvoudig en doeltreffend mogelijk te maken. De algemene verordening gegevensbescherming is van strategisch belang voor onze instelling, omdat daarin de parameters staan voor gegevensverwerking en het toezicht daarop binnen de EU-instellingen zelf. We hebben ons actief ingezet voor het bevorderen van het verantwoordingsbeginsel bij de leiders van de instellingen en organen van de Europese Unie (EU), door praktische hulpmiddelen aan te bieden waarmee de leiding ervoor kan zorgen dat voorschriften worden nageleefd en die naleving ook kan aantonen. Door ons werk als toezichthouder en ombudsman voor individuele betrokkenen ondervinden we zelf dat het publiek zich steeds beter bewust wordt van het belang van de bescherming van persoonsgegevens. Mensen beseffen meer dan ooit wat er kan gebeuren als hun persoonsgegevens niet op verantwoorde wijze worden verwerkt. Het is niet alleen onze taak maar ook die van alle gegevensbeschermingsautoriteiten om ervoor te zorgen dat dit wel zo gebeurt.

Net als andere gegevensbeschermingsautoriteiten, en als toezichthouder en adviseur voor degenen die verantwoordelijk zijn voor het voorstellen, nauwkeurig onderzoeken en herzien van wetgeving, hebben we veel energie gestoken in de voorbereiding voor de nieuwe regels. We werken nauw samen met de Artikel 29-werkgroep, zodat we het Europees Comité voor gegevensbescherming de beschikking kunnen geven over een doeltreffend en efficiënt secretariaat, en hebben overal in de wereld onze getrouwe samenwerking met andere regelgevende instanties verdiept en geïntensiveerd.

We zijn er ons ook van bewust dat gegevensbeschermingsautoriteiten alleen effectief kunnen functioneren als ze volledig vertrouwd zijn met het gebruik van datagestuurde technologieën. Het opstellen van een achtergronddocument over kunstmatige intelligentie is een van de manieren waarop we daar een bijdrage aan leveren. De technologie ontwikkelt zich steeds verder. Het is belangrijk dat de gegevensbeschermingsautoriteiten zijn voorbereid op de veranderingen waartoe dit zal leiden.

Gegevensstromen zijn een mondiale realiteit. 2016 was mogelijk een keerpunt in de wijze waarop die stromen worden gereguleerd. We hebben de Europese wetgever geadviseerd over de *raamovereenkomst* en het „privacyschild” betreffende de doorgifte van gegevens van de EU naar de Verenigde Staten, en we hebben samen met commissarissen voor de bescherming van gegevens en de persoonlijke levenssfeer uit alle continenten geijverd om een nieuwe consensus tot stand te brengen over rechten in het digitale tijdperk.

We zijn ons ervan bewust dat het gegevensbeschermingsrecht niet in een vacuüm functioneert en hebben in januari 2016 de *Ethics Advisory Group* (Adviesgroep ethiek) opgericht. Deze groep van zes eminente personen, die elk deskundig zijn op hun terrein, is belast met het uitdenken van innovatieve en effectieve manieren om erop toe te zien dat de waarden van de EU in een tijdperk van alomtegenwoordige gegevens en intelligente machines overeind blijven. We hebben ook een *Digital Clearing House* opgericht, waar consumentenbeschermings- en gegevensbeschermingsautoriteiten informatie en gegevens kunnen uitwisselen over manieren om de belangen van individuele betrokkenen in specifieke gevallen zo goed mogelijk te behartigen.

Een van de innovaties van de algemene verordening gegevensbescherming is de vereiste dat elke verantwoordelijke voor de verwerking een gegevensbeschermingsfunctionaris moet benoemen. Dankzij Verordening (EG) nr. 45/2001 hebben de EU-instellingen nu bijna twee decennia ervaring in het werken met gegevensbeschermingsfunctionarissen. We hopen en zijn ervan overtuigd dat de EU-instellingen met onze steun een toonbeeld van verantwoorde gegevensverwerking zullen worden waar verantwoordelijken voor de verwerking in de particuliere en overheidssector een voorbeeld aan kunnen nemen.

Dat is onze prioriteit.

Giovanni Buttarelli
Europese Toezichthouder voor
gegevensbescherming

Wojciech Wiewiórowski
Adjunct-toezichthouder

| 2016 — Een overzicht

In onze strategie voor de periode 2015-2019 („[Leading by example — The EDPS Strategy 2015-2019](#)”) hebben we onze visie uiteengezet van een EU die de mondiale dialoog over de bescherming van gegevens en de persoonlijke levenssfeer aanvoert door het goede voorbeeld te geven. Op 4 mei 2016 werd de [algemene verordening gegevensbescherming](#) bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie, waarmee een grote stap in die richting werd gezet. Deze verordening zal bijdragen tot de totstandkoming van een mondiale digitale standaard voor de bescherming van gegevens en de persoonlijke levenssfeer die draait om de rechten en vrijheden van individuele betrokkenen en de bescherming van hun persoonsgegevens en veiligheid. Maar voordat onze visie werkelijkheid kan worden, moet nog veel werk worden verricht.

Vorbereiden op aanstaande veranderingen

In 2016 bestond een groot deel van ons werk uit het treffen van voorbereidingen voor de invoering van de algemene verordening gegevensbescherming en de uitvoering daarvan. We hebben nauw samengewerkt met onze collega's in de [Artikel 29-werkgroep](#) (*Article 29 Working Party*) om hen te helpen bij het opstellen van een richtsnoer voor de nieuwe wetgeving, maar ook om ons voor te bereiden op onze tweeledige taak: enerzijds, het verzorgen van het secretariaat voor het Europees Comité voor gegevensbescherming en, anderzijds, het optreden als onafhankelijk lid van het Comité.

Volgens de nieuwe wetgeving komt het Europees Comité voor gegevensbescherming in de plaats van de Artikel 29-werkgroep. Het Comité moet ervoor zorgen dat de algemene verordening gegevensbescherming overal in de EU consequent wordt toegepast. Vandaar dat het van wezenlijk belang is dat het Comité uiterlijk op 25 mei 2018, wanneer de algemene verordening gegevensbescherming in werking treedt en uitvoerbaar wordt, volledig operationeel is. In 2016 zijn we samen met de Artikel 29-werkgroep begonnen met de ontwikkeling van procedureregels en hebben we gezamenlijk verschillende alternatieven geanalyseerd voor IT-, begrotings- en dienstenovereenkomsten voor het nieuwe orgaan.

Als Europa het debat over de bescherming van gegevens en de persoonlijke levenssfeer wil blijven aanvoeren, hebben we ook een modern wetgevingskader voor e-privacy nodig, dat zowel het grondrecht op vertrouwelijke communicatie waarborgt als de in de algemene verordening gegevensbescherming vervatte bescherming aanvult. Op verzoek van de Commissie brachten we in juli 2016 een voorlopig [advies](#) uit over het voorstel voor een herziene e-privacyrichtlijn. We zullen gedurende het hele onderhandelingsproces blijven pleiten voor een intelligentere, duidelijkere en krachtigere richtlijn waarvan het toepassingsgebied de technologische en maatschappelijke realiteit van de digitale wereld adequaat weerspiegelt.

Het mondiale debat bevorderen

Als onderdeel van onze strategie hebben we ons verbonden tot het ontwikkelen van een ethische dimensie voor gegevensbescherming. In januari 2016 hebben we de [Ethics Advisory Group](#) (Adviesgroep ethiek) gevormd om vanuit verschillende academische en praktische oogpunten onderzoek te doen naar „digitale ethiek”. Ons doel is om een internationaal debat op gang te brengen over het ethische aspect van gegevensbescherming in het digitale tijdperk.

De adviesgroep hield in mei 2016 haar eerste workshop. Zij zal haar werkzaamheden tot 2018 voortzetten, wanneer ze haar bevindingen zal presenteren tijdens de internationale conferentie van commissarissen voor de bescherming van gegevens en de persoonlijke levenssfeer. De EDPS en de Bulgaarse gegevensbeschermingsautoriteit treden daarbij als gastheer op.

Tijdens de besloten sessie van de conferentie van 2016 lag de nadruk ook op een toekomstgericht onderwerp: de gevolgen van kunstmatige intelligentie, machinaal leren en robottechnologie voor gegevensbescherming en de persoonlijke levenssfeer. In de *EDPS Strategy* verwoorden we ons streven naar digitalisering van gegevensbescherming. We hebben daarom het debat over dit onderwerp willen sturen en de deelnemers aan het debat van achtergrondinformatie voorzien door de publicatie van een bijzonder positief ontvangen [achtergronddocument](#) ter bespreking tijdens de conferentie.

De technologie ontwikkelt zich in snel tempo. Het is van essentieel belang dat alle gegevensbeschermingsautoriteiten, en dus ook de EDPS, zich klaar maken voor de uitdagingen die dit met zich meebrengt. Om de autoriteiten te helpen deze uitdagingen het hoofd te bieden, heeft de EDPS in 2014 het [Internet Privacy Engineering Network \(IPEN\)](#) gelanceerd. Dit netwerk van IT-deskundigen uit alle sectoren biedt een platform voor samenwerking en informatie-uitwisseling over engineeringmethoden en -instrumenten voor het integreren van gegevensbeschermings- en privacyvereisten in nieuwe technologieën. Door de vaststelling van de algemene verordening gegevensbescherming, ingevolge waarvan iedereen die verantwoordelijk is voor de verwerking van persoonsgegevens, de beginselen van [gegevensbescherming door ontwerp \(privacy by design\)](#) en gegevensbescherming door standaardinstellingen (*privacy by default*) moet naleven, zijn dit netwerk en de werkzaamheden die binnen dit netwerk worden uitgevoerd, meer op de voorgrond gekomen. Ook worden onderzoekers, ontwikkelaars en toezicht-houders aangespoord om hun inspanningen voor het versterken en verbeteren van de technologische dimensie van gegevensbescherming op te voeren.

EU-instellingen geven het goede voorbeeld

Willen we de EU in de wereld een leidende rol op het gebied van gegevensbescherming laten vervullen, dan moeten de EU-instellingen eerst op Europees niveau

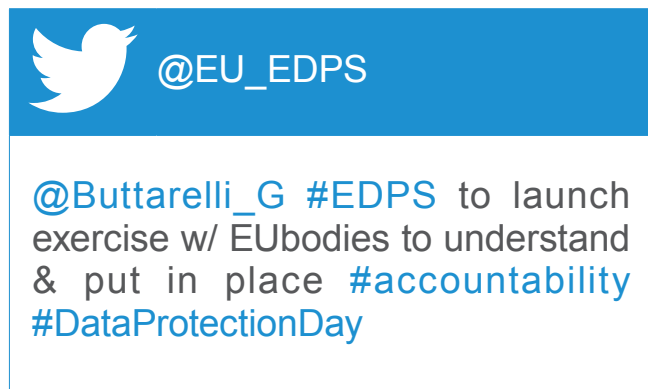
de norm voor gegevensbescherming bepalen. Als onafhankelijke toezichthouder op de verwerking van persoonsgegevens op dit niveau hebben we actief met de instellingen en organen van de EU samengewerkt om ze te helpen bij de voorbereiding op de aanstaande veranderingen. Hoewel de algemene verordening gegevensbescherming niet op hun activiteiten van toepassing is, zullen de regels die wel op hun activiteiten van toepassing zijn, in de loop van 2017 worden geactualiseerd, zodat ze in overeenstemming zijn met de verordening.

In 2016 hebben we verder gewerkt aan het uitbreiden en intensiveren van de samenwerking met de [gegevensbeschermingsfunctionarissen \(data protection officers\)](#) van de instellingen en organen van de EU. Aangezien de gegevensbeschermingsfunctionarissen ervoor moeten zorgen dat hun respectieve instellingen zich aan het gegevensbeschermingsrecht houden, zijn zij onze belangrijkste partners op institutioneel niveau. Gedurende het hele jaar hebben we deze functionarissen zowel op collectief als op individueel niveau ondersteund bij hun voorbereiding op de nieuwe regels. Daarbij werden ze onder meer vertrouwd gemaakt met nieuwe begrippen, zoals „[gegevensbeschermingseffectbeoordeling](#)”, die verwijzen naar verrichtingen die onder de nieuwe regels, net als onder de algemene verordening gegevensbescherming, waarschijnlijk een verplicht karakter zullen hebben. Ook werd doorgesproken met het verstrekken van adviezen in de vorm van [richtsnoeren](#) en [adviezen inzake voorafgaande controles](#). We vroegen de functionarissen op hun beurt om advies over de herziening van [Verordening \(EG\) nr. 45/2001](#) alvorens zelf ons advies hierover aan de wetgever uit te brengen.

In de algemene verordening gegevensbescherming wordt expliciet verwezen naar het „[verantwoordingsbeginsel](#)” (*accountability*), waarvan gerust mag worden aangenomen dat het ook op de EU-instellingen en -organen zal worden toegepast. De invoering van dit beginsel vraagt om technische en organisatorische

maatregelen waarmee de verantwoordelijkheid voor het aantonen van naleving wordt overgedragen van de [gegevensbeschermingsautoriteiten](#) (*data protection authorities*) en -functionarissen naar de instellingen en organen zelf. In 2016 lanceerden we het *Accountability Initiative*, dat is bedoeld om EU-instellingen — om te beginnen de EDPS zelf, in zijn hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke — de middelen te verschaffen om, wat betreft de naleving en het aantonen van de naleving van [gegevensbeschermingsvoorschriften](#) (*data protection rules*), het goede voorbeeld te kunnen geven. Als onderdeel van dit initiatief ontwikkelden we een *instrument* om te kunnen beoordelen of een instelling/orgaan aan de verantwoordingsplicht voldoet, dat we eerst op onszelf hebben getest. Vervolgens spraken we met de hoogste vertegenwoordigers van zeven EU-organen om dit initiatief te promoten. Daar zullen we in 2017 mee doorgaan.

In de loop van het jaar brachten we ook verscheidene [richtsnoeren](#) voor de EU-instellingen uit. De richtsnoeren van de EDPS bevatten praktische adviezen voor de naleving van gegevensbeschermingsvoorschriften in specifieke situaties. Ze fungeren als referentiedocument waarmee de instellingen hun activiteiten kunnen beoordelen, en vormen als zodanig een waardevol hulpmiddel voor een betere verantwoording en controleerbaarheid. Veel richtsnoeren zijn ook relevant voor en toepasbaar op het werk van andere organisaties.

Gezien de steeds belangrijker rol die digitale communicatie bij de dagelijkse werkzaamheden van de instellingen speelt, brachten we in november 2016 richtsnoeren betreffende [webdiensten](#) en [mobiele applicaties](#) uit. Deze richtsnoeren verschaffen praktische adviezen voor het integreren van beginselen van gegevensbescherming in de ontwikkeling en het beheer van respectievelijk webdiensten en mobiele applicaties, en bevatten input van deskundigen die voor de instellingen en organen werken, alsook van gegevensbescher-

mingsfunctionarissen, zodat de richtsnoeren niet alleen een theoretische maar vooral ook een praktische waarde hebben. Ook publiceerden we een [richtsnoer](#) inzake risicobeheer bij informatiebeveiliging („Guidance on Information Security Risk Management”), bedoeld om degenen die verantwoordelijk zijn voor informatiebeveiliging, te helpen bij het analyseren van risico's in verband met gegevensbescherming en het vaststellen van een reeks beveiligingsmaatregelen, ten behoeve van zowel naleving als controleerbaarheid.

Verscheidene van onze richtsnoeren zijn bedoeld om de EU-instellingen te helpen aan de bepalingen van het [Statuut van de ambtenaren van de EU](#) te voldoen met inachtneming van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en het recht op gegevensbescherming. In juli 2016 publiceerden we [richtsnoeren](#) inzake de verwerking van persoonsgegevens als onderdeel van een klokkenluidersprocedure („Guidelines on the processing of personal information as part of a whistleblowing procedure”). Daarin doen we aanbevelingen voor het opzetten van beveiligde kanalen waarlangs het personeel fraudegevallen kan melden, en voor het waarborgen van de vertrouwelijkheid van de ontvangen informatie en de geheimhouding van de identiteit van bij de zaak betrokken personen.

In november 2016 publiceerden we [richtsnoeren](#) inzake de verwerking van persoonsgegevens in administratieve onderzoeken en disciplinaire procedures („Guidelines on the processing of personal information in administrative inquiries and disciplinary proceedings”). Deze richtsnoeren verschaffen de EU-instellingen het wettelijk kader voor administratief onderzoek en zorgen ervoor dat de procedures zo worden geïmplementeerd dat persoonsgegevens worden verwerkt op een rechtmatige, billijke en transparante wijze en volgens de verplichtingen inzake gegevensbescherming.

De EDPS heeft zich ook voorbereid op haar nieuwe toezichttaak. Krachtens het nieuwe wettelijke kader voor Europol, dat op 11 mei 2016 is goedgekeurd, wordt de EDPS verantwoordelijk voor het toezicht op de verwerking van persoonsgegevens bij Europol, alsook voor het verzorgen van het secretariaat voor een nieuw samenwerkingscomité. Dit comité zal onze samenwerking met de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten vergemakkelijken in zaken die verband houden met gegevens die afkomstig zijn van een lidstaat. Deze nieuwe taak vormt een nieuwe uitdaging die zowel de EDPS als Europol zullen proberen te vervullen op een wijze die blijk geeft van het professionalisme en de betrouwbaarheid van de EU-instellingen op het gebied van gegevensbescherming.

@EU_EDPS

New Regulation boosts the roles of #EDPS and @Europol

Een verantwoorde benadering van EU-beleid

Om de algemene verordening gegevensbescherming op internationaal niveau geloofwaardig te laten zijn, moet de hoge standaard die daarmee wordt bepaald, in al het EU-beleid tot uitdrukking komen. In onze rol als adviseur van de Commissie, het Parlement en de Raad proberen we ervoor te zorgen dat dit het geval is. Twee prominente terreinen waarop de EU in 2016 heeft gepoogd nieuw beleid te ontwikkelen, waren de internationale doorgifte van gegevens en grensbeheer.

Na de nietigverklaring van het veiligheidsbesluit in 2015 door het Hof van Justitie van de Europese Unie onderhandelde de Commissie met de Verenigde Staten over een nieuw besluit, waarover we in 2016 werden geraadpleegd. In ons [advies](#) over het „privacyschild”, dat voorziet in de doorgifte van gegevens van de EU naar de Verenigde Staten, pleiten we voor een krachtiger systeem van zelfcertificering en wijzen we tegelijkertijd op de noodzaak van sterkere waarborgen voor de toegang van Amerikaanse overheidsdiensten tot persoonsgegevens en betere toezicht- en verhaalmechanismen.

@EU_EDPS

1) Rights shouldn't depend on your passport 2) Guarantee full access to justice 3) Rule out bulk transfers of sensitive info #UmbrellaAgreement

We hebben ook een [advies](#) uitgebracht over de *raamovereenkomst* tussen de EU en de Verenigde Staten betreffende de bescherming van persoonsgegevens

die voor rechtshandavingsdoeleinden tussen de EU en de Verenigde Staten worden uitgewisseld. Hierin benadrukken we dat in de overeenkomst de grondrechten van betrokkenen moeten worden gewaarborgd, in het bijzonder het recht op beroep bij de rechter. Ook benadrukken we dat er betere waarborgen voor alle betrokkenen nodig zijn en dat het belangrijk is dat in de overeenkomst duidelijk wordt vastgelegd dat de doorgifte van gevoelige gegevens in bulk is verboden.

@EU_EDPS

Technologies for #bordercontrol: data collection should be kept to necessary minimum & use should be tightly regulated #CPDP2016

Het grensbeleid heeft ook in 2017 een bijzondere hoge prioriteit voor de EU, waardoor verschillende nieuwe beleidsinitiatieven zijn gelanceerd om de buitengrenzen veilig en beveiligd te houden. De wetgeving op dit terrein doet een aantal bijzonder moeilijke vragen rijzen over het evenwicht tussen veiligheid en het recht op gegevensbescherming.

In 2016 deden we [aanbevelingen](#) voor maatregelen om te waarborgen dat de rechten van migranten en vluchtelingen in acht worden genomen, naar aanleiding van de voorgestelde verordening betreffende de Europese grens- en kustwacht. Als vervolg hierop verstreken we [advies aan Frontex](#) over de wijze waarop het Agentschap de bevoegdheden die het onder de nieuwe verordening heeft gekregen, kan gebruiken voor een effectieve verwerking van persoonsgegevens in risicoanalyses in verband met mensensmokkel.

We brachten ook adviezen uit over het herziene voorstel van de Commissie tot instelling van een [inreis- en uitreisysteem](#) voor alle niet-EU-burgers die de EU in of uit reizen, en over het [gemeenschappelijk Europees asielstelsel](#). In beide gevallen vroegen we de Commissie of enkele van de voorgestelde maatregelen werkelijk nodig waren voor het bereiken van de gewenste doelen.

Interne administratie

Om als toezichthouder en adviesorgaan serieus te worden genomen, moeten we ervoor zorgen dat onze eigen interne administratie- en gegevensbeschermingsprocedures adequaat en effectief zijn. Dit is des te belangrijker gezien de administratieve functie die we voor het nieuwe Europees Comité voor gegevensbescherming zullen vervullen.

In 2016 werkten de afdeling Personeelszaken, Begroting en Administratie en de gegevensbeschermingsfunctionaris van de EDPS nauw samen bij het ontwikkelen en testen van ons verantwoordingsinstrument. We implementeerden ook intern beleid, zoals een ethisch kader, voor het vergroten van transparantie en het bevorderen van professioneel gedrag.

Als onderdeel van onze voorbereidingen voor het Europees Comité voor gegevensbescherming zijn we ervoor verantwoordelijk dat de begrotingsautoriteit voldoende personele en financiële middelen aan het nieuwe orgaan toewijst en dat de administratieve organisatie op orde is. Dit werk verliep ook in 2016 voortvarend. Teneinde onze partners in de Artikel 29-werkgroep op de hoogte te houden van onze activiteiten, hebben we deze werkzaamheden gedocumenteerd in een reeks factsheets, waarin we ook onze visie schetsen.

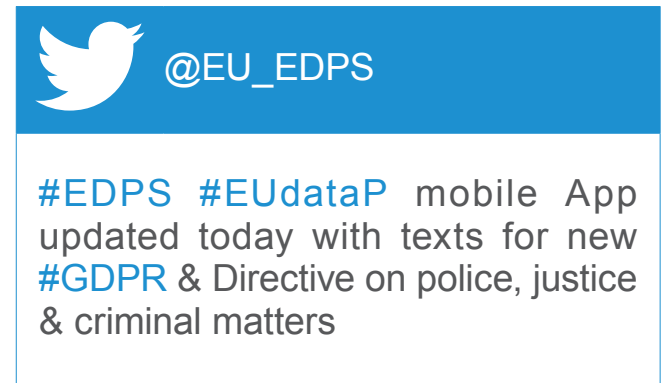
We voldoen ook volledig aan onze wettelijke verplichting om te reageren op verzoeken om toegang tot documenten en hebben ons ertoe verbonden ons werk transparanter te maken, in het bijzonder door de lancering van een nieuwe website die voor begin 2017 staat gepland.

Onze boodschap overbrengen

Voor het vaststellen van prioriteiten voor gegevensbescherming en om een leidende rol op het internationale toneel te kunnen spelen, is het belangrijk dat onze stem wordt gehoord.

We communiceren over ons werk via een scala aan middelen, waaronder onlinemediën, de pers, evenementen en publicaties. De lancering van onze [app](#) over de algemene verordening gegevensbescherming, die in 2016 is geactualiseerd en nu de definitieve versie bevat van respectievelijk de algemene verordening gegevensbescherming en de richtlijn gegevens-

bescherming bij politie en justitie samenwerking in strafzaken, was een uitermate succesvolle oefening in transparantie en het afleggen van verantwoording door de wetgever. In 2016 zijn we ook gestart met een [blog](#) waarmee we uitvoeriger inzicht willen geven in het werk van de toezichthouders.

We blijven streven naar het bereiken van een nieuw publiek, zowel on- als offline, hetzij via onze snel groeiende socialemediakanalen of door middel van bezoeken en evenementen.

Wetende dat de hele wereld naar Europa kijkt, zullen we samen met onze partners op het gebied van gegevensbescherming blijven werken aan het realiseren van onze visie van een EU die de mondiale dialoog over de bescherming van gegevens en de persoonlijke levenssfeer in het digitale tijdperk aanvoert door het goede voorbeeld te geven.

Kernprestatie-indicatoren 2016

Nadat in maart 2015 de strategie voor de periode 2015-2019 (*EDPS Strategy 2015-2019*) was vastgesteld, werden de kernprestatie-indicatoren (KPI's) opnieuw beoordeeld tegen het licht van de nieuwe doelstellingen en prioriteiten. De nieuwe reeks KPI's zal ons helpen om het effect van ons werk en ons gebruik van middelen te bewaken en zo nodig aan te passen.

Onderstaande tabel geeft de in 2016 behaalde resultaten weer, afgezet tegen de strategische doelstellingen en het actieplan zoals beschreven in de *EDPS Strategy*.

Het KPI-scorebord bevat een korte beschrijving van elke KPI, de resultaten op 31 december 2016 en het

vastgestelde doel. In de meeste gevallen worden de indicatoren afgezet tegen de oorspronkelijke doelstellingen. Er zijn echter twee KPI's die in 2016 voor het eerst zijn berekend: KPI 5 en 9.

De resultaten laten zien dat de uitvoering van de strategie op schema ligt, waarbij de doelstellingen voor alle KPI's (ruimschoots) zijn gehaald. Er zijn in dit stadium dan ook geen corrigerende maatregelen nodig.

KERNPRESTATIE-INDICATOREN		RESULTATEN OP 31.12.2016	DOEL 2016
Doelstelling 1 — Digitalisering van gegevensbescherming			
KPI 1	Aantal door de EDPS (mede)georganiseerde initiatieven voor het bevorderen van technologieën voor een betere bescherming van gegevens en de persoonlijke levenssfeer	9	9
KPI 2	Aantal activiteiten gericht op interdisciplinaire beleidsoplossingen (intern & extern)	8	8
Doelstelling 2 — Werken aan wereldwijde partnerschappen			
KPI 3	Aantal initiatieven met betrekking tot internationale overeenkomsten	8	5
KPI 4	Aantal behandelde zaken op internationaal niveau (Artikel 29-werkgroep, Raad van Europa, OESO, het GPEN (Global Privacy Enforcement Network), internationale conferenties) waaraan de EDPS een belangrijke schriftelijke bijdrage heeft geleverd	18	13
Doelstelling 3 — Opening van een nieuw hoofdstuk voor gegevensbescherming in de EU			
KPI 5	Analyse van het effect van de EDPS-input op de algemene verordening gegevensbescherming en de richtlijn gegevensbescherming bij politiebureaus en justitiële samenwerking in strafzaken	Verordening: groot effect Richtlijn: middelmatig effect	2016 als referentiepunt
KPI 6	Mate van tevredenheid van gegevensbeschermingsfunctionarissen/gegevensbeschermingscoördinatoren/verwerkingsverantwoordelijken over de samenwerking met de EDPS en de richtsnoeren, alsook de mate van tevredenheid van betrokkenen met opleidingen	88 %	60 %
KPI 7	Uitvoeringspercentage EDPS-prioriteitenlijst (die regelmatig wordt bijgewerkt) in de vorm van informele opmerkingen en formele adviezen	93 %	90 %
Factoren — Communicatie en middelenbeheer			
KPI 8 (samengestelde indicator)	Aantal bezoeken aan de EDPS-website Aantal volgers op Twitter	459 370 bezoeken aan de website 6 122 volgers op Twitter	2015 als referentiepunt + 10 % (195 715 bezoeken aan de website; 3 631 volgers op Twitter)
KPI 9	Mate van tevredenheid van het personeel	75 %	2016 als referentiepunt — tweejaarlijkse enquête

Hoofddoelstellingen voor 2017

In het kader van de algemene strategie voor de periode 2015-2019 zijn voor 2017 de volgende doelen vastgesteld. Van de behaalde resultaten wordt verslag gedaan in het Jaarverslag 2017.

Waarborging van vertrouwelijkheid en bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie

Als onderdeel van het gegevensbeschermingspakket, dat onder meer de [algemene verordening gegevensbescherming](#) en de herziene regels voor de EU-instellingen en -organen zal omvatten, is de Europese Commissie ook van plan om nieuwe e-privacyregels vast te stellen. We zullen bijdragen aan de lopende herziening van de [e-privacyrichtlijn](#). Onze werkzaamheden zullen in het teken staan van, onder andere, de noodzaak van een adequate omzetting in EU-recht van het beginsel van vertrouwelijkheid van elektronische communicatie, dat is verankerd in artikel 7 van het [Handvest van de grondrechten van de EU](#) en in artikel 8 van het [Europees Verdrag voor de rechten van de mens](#).

Vorbereiding op de herziene Verordening (EG) nr. 45/2001

Begin 2017 zal de Commissie een voorstel uitbrengen voor een nieuwe verordening ter vervanging van de [huidige regels](#) betreffende gegevensbescherming in de EU-instellingen. Deze herziening heeft rechtstreekse gevolgen voor de EDPS omdat ze raakt aan onze functie en bevoegdheden als toezichthouder en omdat hierbij de regels worden vastgesteld die we ten aanzien van de EU-instellingen en -organen moeten handhaven. Gezien het belang van deze herziening zullen we hiervoor in 2017 aanzienlijke middelen vrijmaken, teneinde de regels voor gegevensverwerking die op de instellingen, organen en instanties van EU van toepassing zijn, zo veel mogelijk met de beginselen van de algemene verordening gegevensbescherming in overeenstemming te brengen. Zodra de tekst definitief is, zullen we onze interne procedures dienovereenkomstig aanpassen en de instellingen en organen van de EU helpen bij de uitvoering van de nieuwe regels.

Facilitering van de beoordeling van noodzaak en evenredigheid

In 2016 publiceerden we een [achtergronddocument](#) over noodzakelijkheid en werd een raadpleging van belanghebbenden gehouden. Mede op basis van de ontvangen feedback werkt de EDPS momenteel aan een toolkit over noodzakelijkheid die begin 2017 wordt gepubliceerd. Deze toolkit kan als leidraad dienen voor Europese beleidsmakers en wetgevers die verantwoordelijk zijn voor het voorbereiden van maatregelen die de verwerking van persoonsgegevens met zich meebrengen en die raken aan het recht op de bescherming van persoonsgegevens. Als vervolg hierop publiceren we een achtergronddocument over het evenredigheidsbeginsel in het Europees gegevensbeschermingsrecht en organiseren we voor het personeel van de Commissie workshops over gegevensbeschermingsvraagstukken met betrekking tot specifieke beleidsterreinen van de EU, bedoeld voor hun opleiding en bewustmaking.

Bevordering van veilige grenzen op basis van eerbiediging van grondrechten

Als antwoord op de uitdagingen waarmee de EU op het gebied van migratie en interne veiligheid wordt geconfronteerd, is een aantal nieuwe initiatieven voorgesteld. We zullen blijven adviseren over de gevolgen voor gegevensbescherming van EU-voorstellen voor de uitvoering van de veiligheidsagenda en het actieplan tegen terrorismefinanciering van de Commissie. We zullen ook adviezen verstrekken over verschillende geplande initiatieven in verband met buitengrenzen en veiligheid, zoals Etias, de herziening van [SIS II](#) en Ecris, en de interoperabiliteit van deze systemen.

We zullen nauwlettend in de gaten houden wat de potentiële gevolgen voor gegevensbescherming zijn van het nieuwe kader voor [adequaateidsbesluiten](#) die de Commissie in verband met de uitwisseling van persoonsgegevens met derde landen, nieuwe handelsovereenkomsten of overeenkomsten in de sector rechtshandhaving neemt. Daarnaast zullen we onze contacten met het Europees Parlement en de Raad verder bestendigen door hulp en advies aan te bieden wanneer dat nodig is.

Vorbereiding van de EU-instellingen op gegevensbeschermingseffectbeoordelingen

Bij de voorbereiding van [gegevensbeschermingsfunctionarissen](#) en [verwerkingsverantwoordelijken](#) (*data controllers*) in de EU-instellingen op hun nieuwe verplichtingen zal met name de nadruk liggen op [gegevensbeschermingseffectbeoordelingen](#). De invoering van gegevensbeschermingseffectbeoordelingen is onderdeel van een brede verschuiving naar meer [verantwoording](#): ze stellen de EU-instellingen beter in staat om de verantwoordelijkheid te nemen voor naleving. Ze verschaffen het kader voor het beoordelen van de risico's voor gegevensbescherming en de persoonlijke levenssfeer van gegevensverwerkingen, waarvan wordt aangenomen dat ze voor betrokkenen een hoog risico inhouden, en ze helpen de verwerkingsverantwoordelijken om hun inspanningen te richten op de meest risicovolle verwerkingen. We zullen het werk voortzetten dat we in de bijeenkomsten met het netwerk van gegevensbeschermingsfunctionarissen op dit terrein verrichten. Daarnaast zullen we gegevensbeschermingsfunctionarissen zo nodig ook individueel adviseren.

Richtsnoeren inzake technologie en gegevensbescherming

In 2017 zullen we richtsnoeren over IT-beheer en cloud-computing publiceren. Daarnaast zullen we als vervolg op de richtsnoeren over [webdiensten](#) en [mobiele applicaties](#) adviezen verstrekken over de praktische toepassing van deze richtsnoeren in de instellingen en organen die onder ons toezicht staan. Deze praktische adviezen zullen betrekking hebben op concrete zaken en op een gedetailleerde analyse van specifieke websites en applicaties zijn gebaseerd.

Herziening van de richtsnoeren betreffende gezondheidsgegevens

In 2017 zullen we de bestaande richtsnoeren voor de verwerking van gegevens betreffende gezondheid op de werkplek herzien en onze expertise op het terrein van big data en gezondheid verder ontwikkelen. Deze richtsnoeren zijn nodig vanwege de sterke toename van het aantal verwerkingen van gezondheidsgegevens voor statistische, wetenschappelijke of onderzoeksdoeleinden. Ons doel is om de aandacht te vestigen op alle relevante gegevensbeschermingsvoorschriften en de toepassing ervan te illustreren met concrete voorbeelden uit onze ervaringen met kennisgevingen, raadplegingen en klachten. Bij dit werk worden gegevensbeschermingsfunctionarissen uit de

EU-instellingen en -organen betrokken die hun ervaringen op dit terrein willen delen.

De voorjaarsenquête

Om de twee jaar houden we een algemene enquête onder EU-instellingen en -organen. Deze enquête is een effectief instrument voor het monitoren van de toepassing van [gegevensbeschermingsvoorschriften](#) in de instellingen en organen van de EU en vormt een aanvulling op andere monitoringinstrumenten, zoals bezoeken en inspecties. In 2017 houden we de volgende enquête.

Ontwikkeling van expertise in IT-beveiliging

We zullen onze expertise op het gebied van IT-beveiliging verder uitbouwen en deze toepassen in onze inspectie- en auditactiviteiten. Dit omvat onder meer de voortzetting van de toezichtactiviteiten met betrekking tot [grootschalige informatiesystemen](#) (*large-scale IT systems*) en de uitbreiding van deze activiteiten tot nieuwe terreinen, zoals het toezicht op Europol. We zullen deze kennis ook gebruiken bij het opzetten van de infrastructuur voor het Europees Comité voor gegevensbescherming; dat zullen we in samenwerking met de nationale [gegevensbeschermingsautoriteiten](#) doen.

Internationale samenwerking

Het is essentieel dat de samenwerking met de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten in 2017 wordt voortgezet. Naast het feit dat we ons gezamenlijk voorbereiden op de invoering van de algemene verordening gegevensbescherming, zullen we met de [Artikel 29-werkgroep](#) samenwerken op terreinen als de veiligheidsagenda en de nieuwe maatregelen voor terrorismebestrijding, internationale doorgiften, financiële gegevens, gezondheid en IT-ontwikkelingen. Daarnaast zullen we als secretariaat Europese gegevensbescherming samenwerken met de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten. We vervullen deze functie niet alleen voor het Europees Comité voor gegevensbescherming, maar ook als onderdeel van onze werkzaamheden voor het gecoördineerde toezicht op grootschalige IT-systemen en het toezicht op Europol.

We zullen zo veel mogelijk bijdragen aan discussies op internationale fora over gegevensbescherming en persoonlijke levenssfeer en de dialoog met internationale organisaties voortzetten, met name door de organisatie van een gezamenlijke workshop in mei 2017.

Verantwoordingsproject

Om de instellingen en organen van de EU voor te bereiden op de gevolgen van de aanstaande herziening van [Verordening \(EG\) nr. 45/2001](#), organiseren we informatie- en bewustmakingsbezoeken. Deze bezoeken zijn in de eerste plaats bedoeld om de instellingen aan te moedigen om het verantwoordingsbeginsel toe te passen, alsook de specifieke vereisten die in de nieuwe bepalingen inzake gegevensbescherming in de EU-instellingen zijn vervat. Om het goede voorbeeld te geven, zal de afdeling Toezicht en Handhaving samen met de gegevensbeschermingsfunctionaris van de EDPS werken aan de verdere invoering van het verantwoordingsbeginsel in de organisatie. We zullen onze ervaringen delen met het netwerk van gegevensbeschermingsfunctionarissen.

Ontwikkeling van een ethische dimensie voor gegevensbescherming

Het ontwikkelen van een ethische dimensie voor gegevensbescherming is een van de [prioriteiten](#) van het huidige mandaat van de EDPS. De EDPS en de [Adviesgroep ethiek](#) hebben in 2016 met hun werk bijgedragen aan een groter bewustzijn van digitale ethiek onder de personen die werkzaam zijn op het gebied van gegevensbescherming. De EDPS zal het werk van de adviesgroep verder ondersteunen en ervoor zorgen dat het mondiale debat over digitale ethiek hoog op de agenda blijft staan. De adviesgroep zal in 2017 haar eerste tussentijdse verslag publiceren en samen met de EDPS een workshop voor wetenschappers organiseren. We zullen ook beginnen met het integreren van ethische inzichten in ons dagelijks werk als onafhankelijke toezichthouder en beleidsadviseur, alsook met de voorbereidingen voor de openbare zitting van de internationale conferentie van commissarissen voor de bescherming van gegevens en de persoonlijke levenssfeer van 2018, waarbij de EDPS en de Bulgaarse gegevensbeschermingsautoriteit als gastheer zullen fungeren en die in het teken van digitale ethiek zal staan.

Het volgen van technologische ontwikkelingen

De EDPS volgt nieuwe technologieën en beoordeelt de gevolgen daarvan voor de persoonlijke levenssfeer, overeenkomstig ons streven om gegevensbescherming te digitaliseren, zoals uiteengezet in onze [strategie](#). Over ons werk op dit terrein is echter onvoldoende gepubliceerd. Door beter te communiceren, willen we dit werk zichtbaarder en de conclusies toegankelijker

maken. Dit zou de organisatie van, of deelname aan, workshops kunnen behelzen die bijdragen aan een grondigere analyse, en waardoor onze bijdragen beter aansluiten op het publieke debat. We zullen onze samenwerking met het Agentschap van de Europese Unie voor netwerk- en informatiebeveiliging (Enisa) verder uitbreiden en we willen een workshop houden met universitaire technologieonderzoekers om de directe samenwerking met universiteiten te verbeteren.

Digitalisering van gegevensbescherming

Met de invoering van artikel 25 van de algemene verordening gegevensbescherming is [gegevensbescherming door ontwerp](#) en door standaardinstellingen een wettelijk vereiste geworden. Dit artikel heeft de belangstelling voor „privacy engineering” vergroot en is een inspiratiebron geweest voor nieuwe bedrijfs- en onderzoekspartnerschappen. [IPEN](#) streeft naar samenwerking met dergelijke initiatieven, samen met partners in de academische wereld, het maatschappelijk middenveld, de overheid en de industrie. We zullen doorgaan met het verbeteren van de communicatiemiddelen van het netwerk en de samenwerking en coherentie versterken, zodat het gemakkelijker wordt om nieuwe initiatieven te lanceren en ondersteunen. Naarmate het netwerk groter wordt, zullen we ook meer IPEN-evenementen kunnen organiseren.

Voorbereiding op het Europees Comité voor gegevensbescherming

Het Europees Comité voor gegevensbescherming komt op grond van de algemene verordening gegevensbescherming in de plaats van de Artikel 29-werkgroep. Aangezien de EDPS het secretariaat van het Comité zal verzorgen, moet de EDPB gereedstaan om die functie te vervullen vanaf de dag dat de verordening volledig van toepassing wordt. Het noodzakelijke voorbereidende werk wordt in nauwe samenwerking met de Artikel 29-werkgroep verricht, en er zullen passende overgangsregelingen worden ingevoerd voor een naadloze overdracht. We blijven bijgevolg deel uitmaken van de taskforce Europees Comité voor gegevensbescherming/Artikel 29-werkgroep voor het opzetten van het secretariaat van het Comité. Dit werk houdt in dat een passende IT-infrastructuur wordt opgezet, werkmethoden en een reglement van orde worden vastgesteld en voor toereikende personele en financiële middelen wordt gezorgd.

Effectief toezicht op Europol

Op 1 mei 2017 wordt een [nieuw gegevensbeschermingskader](#) voor Europol van kracht, waardoor de EDPS verantwoordelijk wordt voor het toezicht op de verwerking van persoonsgegevens bij Europol. We hebben ons op het organisatorische en personele vlak op deze nieuwe rol voorbereid en zullen daarmee doorgaan tot 1 mei 2017, wanneer daadwerkelijk met het toezicht wordt begonnen. Onze nieuwe rol omvat het uitvoeren van standaardtoezichttaken, waaronder klachtenbehandeling, raadplegingen, het behandelen van informatieverzoeken en het uitvoeren van inspecties, alsook samenwerking met de nationale toezichthouders binnen het nieuwe samenwerkingscomité.

Oprichting van het Digital Clearing House

In 2016 maakten we het voornemen bekend om een *Digital Clearing House* op te richten. Het *Clearing House* zal fungeren als een ontmoetingspunt voor mededingings-, consumentenbeschermings- en

gegevensbeschermingsinstanties die bereid zijn tot het delen van informatie over en het bespreken van manieren voor het handhaven van regels die de belangen van personen in de digitale ruimte beschermen. Eind 2016 ontvingen alle instanties die bereid waren om deel te nemen, een vragenlijst. In 2017 zullen we aan de hand van de resultaten van deze vragenlijst praktische maatregelen voor een effectievere rechtshandhaving bespreken. Voor het voorjaar staat een bijeenkomst van het netwerk gepland en in het najaar een conferentie of eerste openbare bijeenkomst van het *Clearing House*.

Prijs voor het toepassen van privacy-bevorderende technologieën

De EDPS wil ontwerpers stimuleren om in nieuwe applicaties privacybevorderende technologieën toe te passen. Dat zullen we doen door een prijs voor privacyvriendelijke mobiele gezondheidsapplicaties (mHealth-apps) in het leven te roepen, die in 2017 voor het eerst zal worden uitgereikt.

Waar zijn EU-publicaties verkrijgbaar?

Gratis publicaties:

- één exemplaar:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- meerdere exemplaren of posters/kaarten:
bij de vertegenwoordigingen van de Europese Unie (http://ec.europa.eu/represent_nl.htm),
bij de delegaties in niet-EU-landen (http://eeas.europa.eu/delegations/index_nl.htm),
door contact op te nemen met Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_nl.htm),
door te bellen naar 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratis in de hele Europese Unie) (*).

(*) De informatie wordt gratis verstrekt en bellen is doorgaans gratis, maar sommige operatoren, telefooncellen of hotels kunnen kosten aanrekenen.

Betaalde publicaties:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

www.edps.europa.eu

 @EU_EDPS

 EDPS

 European Data Protection Supervisor

